

بازنمایی تصویر جوانان در سینمای ایران: مطالعه موردی فیلم «جدایی نادر از سیمین»

دکتر غلامرضا آذری^۱

کاظم صفا^۲

چکیده

سینمای ایران، از مهمترین رسانه‌هایی است که تصویر جامعه ایرانی را به جهانیان عرضه می‌دارد. در این مقاله از مظاهر ارتباطات میان‌فردی، به بررسی فیلم «جدایی نادر از سیمین» پرداخته، و کوشیده‌ایم با در نظر گرفتن شاخص‌هایی معتبر، برای سنجش سطح فرهنگی جوانان ایرانی، به دیدی کلی، از بازنمایی سطح فرهنگی جوانان ایرانی در این فیلم، دست یابیم. در این مقاله با بررسی میزان اثربخشی روابط میان‌فردی شخصیت‌های جوان فیلم، معنادار بودن رابطه سطح فرهنگی جوانان و میزان اثربخشی روابط میان فردی آنها را بررسی کرده‌ایم. هدف اصلی پژوهش این بوده است که دریابیم تصویر ارائه شده از جوانان ایرانی در این فیلم، تا چه میزان با واقعیت انطباق دارد. و با استفاده از روش تحلیل محتوا کیفی به این نتیجه دست یافتیم که ارتباطات میان فردی در بین جوانان ایرانی از سطح بالایی برخوردار نیست و بررسی شرایط فرهنگی ایشان نیز با استفاده از شاخص‌های احترام، گرایشات مذهبی و استفاده از وسائل ارتباط جمعی نشانگر متوسط بودن سطح این شرایط بود اما مهمترین نتیجه به دست آمده معنادار بودن رابطه میان شرایط فرهنگی جوانان و سطح ارتباطات میان فردی ایشان بود. سرانجام، نشان داده‌ایم، فیلم «جدایی نادر از سیمین»، در بازنمایی تصویر جوانان ایرانی، اثری واقع‌گرا است.

کلمات کلیدی: بازنمایی، جوانان، تحلیل محتوا، اثربخشی ارتباطات میان فردی و سینما

۱. استادیار علوم ارتباطات، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی

azari_gh2002@yahoo.com

۲. کارشناس ارشد علوم ارتباطات اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی

Kazem.safa@gmail.com

مقدمه

صنعت سینما با عرضه هزاران فیلم مختلف از ملل گوناگون و فرهنگ‌های متفاوت، سهم عملهای در شناساندن فرهنگ و نمادهای فرهنگی ملل مختلف به جهانیان داشته است. فیلم‌ها همواره نمایانگر بخشی از زاوایای خاموش فرهنگی جامعه‌ای هستند که آنها را به عنوان کالای فرهنگی به سایر ملل عرضه می‌دارند. شاید بتوان گفت فیلم‌ها مانند بسته‌های فرهنگی از یک جامعه هستند که به سایر ملل عرضه می‌شوند.

«در فیلم هیچ تصویری نمی‌تواند «سهواً» یا به طور تصادفی» در میان مجموعه‌ی تصاویر فیلم قرار بگیرد؛ این یک اصل کاملاً بدیهی است که انسان را به یک خصوصیت جامع درباره‌ی «واقعیت سینمایی» راهبر می‌شود. مراد از واقعیت سینمایی همان واقعیتی است که بر پرده‌ی سینما عرضه می‌گردد» (آوینی، ۱۳۷۰: ۱۷).

البته این گفته را می‌توان در گفته‌های سوزان هیوارد^۳ نیز دریافت؛ جایی که می‌گوید: «قاب

---

³. Susan Hayward

تصویر یا کادر فیلم اگر چه عاملی است که بیشترین اثر را در صورت بخشیدن به واقعیت سینمایی دارد، اما در عین حال بیشتر از سایر عوامل سعی در پنهان کردن خویش دارد، تا آنجا که تماشگر مستغرق فراموش می‌کند که همه‌ی ماجرا در یک کادر مربع مستطیل اتفاق می‌افتد. آنچه در قاب تصویر ضبط می‌شود، قسمتی است انتخاب شده از یک واقعیت و نه همه‌ی آن. لذا خود کادر یا قاب تصویر، فی‌نفسه به یک «انتخاب خاص» اشاره دارد» (هیوارد، ۱۳۸۸: ۱۲۶).

پس فیلم‌ها سرشار از احساسات، عواطف، غم‌ها، شادی‌ها، جشن‌ها، عزاداری‌ها، و تصاویر بدیعی از فرهنگ یک جامعه هستند و هر سکانس از یک فیلم می‌تواند حاوی چندین و چند نماد فرهنگی از یک جامعه باشد، که نه سهواً که ناگزیر وارد فیلم شده‌اند و مجموع این سکانس‌ها می‌توانند روایتگر یک تصویر خاص از یک جامعه خاص باشند.

بیان مسئله

با توجه به مقدمه‌ای که گفته شد اینکه این سینمای پر از نماد و نشانه فرهنگی، به عنوان یک رسانه بین‌المللی در سطح جهان مطرح است و همان‌گونه که در بالا آمد همواره فیلم‌های ساخت یک کشور نمادی از هویت، فرهنگ، شرایط اجتماعی، سیاسی و تاریخی آن کشور محسوب می‌گردند.

اما نکته‌ای که باید از آن غافل بود، این است که از میان خیل فیلم‌هایی که در یک کشور ساخته می‌شوند و به اکران می‌رسند، تنها چند فیلم، شانس حضور در جشنواره‌های بین‌المللی را پیدا می‌کنند و این فیلم‌ها برای مخاطبان بین‌المللی، بازتابی از شرایط اجتماعی، سیاسی و فرهنگی درون یک جامعه است و بسیاری از برداشت‌های مردم جهان نسبت به وضعیت اجتماعی و فرهنگی یک جامعه از خلال همین فیلم‌ها شکل می‌گیرد.

با توجه به این‌که بسیاری از رسانه‌های خارجی، به ویژه غربی، تصویر صحیحی از کشور ما و وضعیت اجتماعی، سیاسی و فرهنگی آن نشان نمی‌دهند، رسانه‌های داخلی، تنها ابزار ما برای نشان دادن تصویر واقعی از ایران در سطح بین‌المللی هستند. اما از بین همه رسانه‌های در اختیار ما (تلевیزیون، رادیو، مطبوعات، سینما و...) سینمای ما بیشترین مخاطب را در سطح بین‌المللی پیدا کرده است؛ این موضوع را به راحتی از اقبال جهانی به فیلم‌های کارگردانانی نظیر عباس‌کیارستمی، اصغر فرهادی و... می‌توان دریافت.

از جوایز متعددی که به فیلم‌های جشنواره‌ای ایران تعلق گرفته است، می‌توان دریافت که نگاه بین‌المللی به سینمای جشنواره‌ای ایران، متفاوت از سایر رسانه‌های ایرانی است. جایزه بهترین بازیگر زن در جشنواره ونیز برای نیکی کریمی به خاطر بازی در فیلم «دوزن» جایزه خرس طلایی برلین برای مجید مجیدی به خاطر کارگردانی فیلم «آواز گنجشکها» و جوایز متعدد دیگر که نشانگر نگاه خاص جهانی به سینمای جشنواره‌ای ایران است و امسال نیز چند جایزه معتبر برای فیلم اصغر فرهادی (جدایی نادر از سیمین) که از مهمترین آنها می‌توان به خرس طلایی برلین، جایزه گلدن گلوب و جایزه اسکار بهترین فیلم خارجی اشاره کرد. کارکرد این جوایز متعدد، تنها یک چیز است و آن جذب پیش از پیش مخاطبان به سوی سینمای ایران است. سینمایی که برای مخاطب جهانی، دریچه‌ای رو به فرهنگ جامعه ایرانی می‌گشاید و واقعیت درون جامعه ایران را برای جهانیان بازتاب می‌دهد.

با این تفاسیر، سینماگران بین‌المللی ایرانی مثل اصغر فرهادی، می‌توانند تصویر روشی از جامعه ایران به جهانیان عرضه نمایند. که این تصویر بایستی انعکاسی حقیقی از واقعیت‌های درون جامعه ما باشد. از سوی دیگر با توجه به اینکه جامعه ایران یک جامعه جوان است و اکثر جمعیت آن را جوانان تشکیل می‌دهند، فیلم‌های اصغر فرهادی به عنوان یک تصویر از درون جامعه ایران، بازتابی از سطح آگاهی، بیش و فرهنگ جوانان این مرز و بوم است. حال این سوال مطرح می‌گردد، تصویری که از جوانان ایران در فیلم‌های جشنواره‌ای ما، به ویژه در فیلم جدایی نادر از سیمین نمایش داده می‌شود، تا چه حد بر واقعیت منطبق است؟ و آیا تصویر ارائه شده در این فیلم‌ها تصویری سیاه است یا سفید؟ به بیان صریح تر سینمای اصغر فرهادی، در مورد جوانان ایرانی سیاه نمایی یا سفید نمایی می‌کند و یا تصویر ارائه شده توسط سینمای وی بیانگر واقعیات درون جامعه ما است؟

جدایی نادر از سیمین فیلمی است که در نگاه اول خیلی پیچیدگی ندارد. فیلم اینگونه آغاز می‌شود که بیننده در حالی که از دیدگاه یک دستگاه کپی به دنیا می‌نگرد شاهد کپی شدن تعدادی شناسنامه و کارت ملی است. فیلم با معرفی نادر و سیمین و مشکل آنها آغاز می‌شود و دیری نمی‌پاید که بیننده با زوج دیگر و کلیدی فیلم یعنی راضیه و حجت آشنا می‌شوند. معماری فیلم‌های فرهادی به شکل غالب چنین است که بخش ابتدایی فیلمش را به معرفی

شخصیت‌های کلیدی داستانش اختصاص می‌دهد، سپس در حین اینکه گوش‌گوش نقطعه ضعف‌ها و قوت‌های شخصیت‌هایش را باز می‌کند یک عامل ربط در فیلم رو می‌کند که این عامل همانگونه که از نامی که برایش انتخاب کرده‌ام پیداست شخصیت‌های داستان را به هم ربط می‌دهد.

فیلم چهار شخصیت اصلی دارد. نادر که در یک صحنه کوتاه متوجه می‌شویم کارمند بانک است. بی‌آنکه نیاز باشد در مورد او توضیحی داده شود حال و هوای برخورده او و سیمین (حتی در اوج دعوا)، حال و هوای خانه‌شان و نگاه کردن‌شان به هم به شما می‌گوید که ازدواجش یا همسرش سیمین از روی عشق بوده است. نادر یک پدر پیر که دچار بیماری فراموشی است، دارد که مسئولیت نگهداری و مرابتت از او را بر عهده گرفته است. رابطه‌اش با ترمه دختر یازده ساله‌اش دوستانه و در عین حال پدرانه است. در تمام مدت معرفی نادر، اینطور برداشت می‌شود که انگار او تنها یک مشکل دارد، نگهداری از پدر پیرش. سیمین همسر نادر است که معلم زبان انگلیسی در یک آموزشگاه زبان است. آنقدر که فرهادی در طول فیلم به پردازش شخصیت نادر می‌پردازد به سیمین توجه نمی‌کند. شاید به این دلیل که سیمین در ابتدای فیلم در یک حرکت برای تهدید و رسیدن به خواسته‌هایش خانه نادر که متعلق به پدر پیر اوست را ترک می‌کند. خانه‌ای که کانون فیلم است. مشکل نادر و سیمین خیلی عجیب نیست. برای ایرانیان خیلی غریب نیست و هر بیتدهای به خصوص بیندگان نسل امروز خیلی زود با مشکل این زوج ارتباط برقرار می‌کنند. ترک ایران و مهاجرت. شاید در ابتدای فیلم به این فکر کنیم که اصغر فرهادی فیلمی در مورد مشکلات زوجها برای ترک ایران و مهاجرت و پیامدهای آن ساخته است؛ اما این کاملاً اشتباه است. ارتباط این فیلم با این موضوع تنها در حد همان صحنه‌های آغازینی است که به آن پرداخته شده و فیلم با یک حرکت نامحسوس و زیبا شما را وارد دنیایی دیگر و کمی خارج تراز مشکل نادر و سیمین می‌کند. به نظر می‌رسد که سیمین مادری جوان است با نگرانی‌های فراوان در خصوص فرزندش ترمه که برای تضمین آینده فرزندش اصرار به مهاجرت دارد، مهاجرتی که اعتبار اجازه آن در شرف اتمام است و نادر قصد همراهی ندارد. نادر نگهداری از پدر بیمار خودش را دلیل مخالفت با مهاجرت بیان می‌کند در حالی که مدعی است این تنها دلیل نیست. ادعایی که در انتهای فیلم و به زیبایی اثبات می‌شود. فیلم هرگز به صورت مستقیم به دیگر دلایل این

مخالفت نادر اشاره نمی‌کند. اما معرفی شخصیت لجوج و معتقد به اصول نادر، نشان می‌دهد که آن دلایل چه می‌توانند باشند.

دو زوج دیگر کلیدی فیلم راضیه با بازی درخشنan و خیره کننده ساره بیات و حجت با نقش آفرینی شهاب حسینی هستند. دو زوجی که به مراتب بار عاطفی و همدردی بیشتری از طرف مخاطب را طلب دارند و اگر در ابتدای ورود به فیلم این همدردی را دریافت نمی‌کنند، فرهادی به جد این همدردی را در انتهای فیلم برای آنها از طرف تماشاجی ایجاد می‌کند. این چهار شخصیت به نوعی شمایی کلی از زندگی جوانان ایرانی و دغدغه‌های شان را به دست می‌دهند.

اهداف اصلی تحقیق

۱. بررسی شرایط فرهنگی به تصویر کشیده شده جوانان در این فیلم.
۲. بررسی میزان اثربخشی روابط میان فردی جوانان که در این فیلم.
۳. بررسی رابطه بین شرایط فرهنگی و میزان اثربخشی روابط میان فردی جوانان در این فیلم.

اهمیت موضوع

اکثر جمعیت کشور ما را جوانان تشکیل می‌دهند. و نسل جوان کشور ما بایستی بتوانند آینده این کشور را در سطح جهانی رقم بزنند. بدین منظور جوانان این مملکت بایستی از یک سطح اعتبار بین المللی مطلوب برخوردار باشند و برای دستیابی به این اعتبار باید تصویر صحیحی از شرایط اجتماعی، سیاسی و فرهنگی آنان به جهانیان عرضه شود. این تصویر تنها از سوی رسانه‌هایی مثل سینما عرضه می‌شود. حال با توجه به اینکه تصویری که از جوانان ایرانی در سینما نشان داده می‌شود، تنها به واسطه فیلم‌هایی است که در جشنواره‌های جهانی اکران شده اند، موضوع این تحقیق به این مسئله می‌پردازد که تصویر جوانان ایرانی در سینمای جشنواره‌ای به چه شکل بازنمایی می‌گردد و با توجه به اینکه در سالهای اخیر فیلم‌های اصغر فرهادی در سطح بین المللی با اقبال خوبی مواجه شده اند برآن شدیم که به صورت موردنی بر روی فیلم آخر وی یعنی «جدایی نادر از سیمین» تحقیق و بررسی نماییم. در اهمیت انتخاب

این فیلم شاید بد نباشد بخشی از نقد دبرا یانگ⁴ متنقد نشریه هالیوود رپورتر اشاره کنیم. وی می‌نویسد: «فیلم سینمایی «جدایی نادر از سیمین» ساخته اصغر فرهادی روایت به ظاهر ساده‌ای دارد ولی مسائل اخلاقی و روان شناختی و اجتماعی مطرح شده در آن پیچیده است. این فیلم موفق می‌شود جامعه ایرانی را به نحوی در کانون توجه قرار دهد که نمونه آن را در کمتر فیلم دیگر می‌توان یافت. این فیلم مثل «درباره‌الی» که دو سال پیش جایزه بهترین کارگردان یک جشنواره معتبر سینمایی را برای فرهادی به ارمغان آورد و در ادامه در بسیاری از کشورها اکران شد، این امکان را به طور بالقوه دارد که تماشاگر غربی را درگیر موضوع خود کند» (Young, 2011:1).

چارچوب نظری

در این تحقیق برای مشخص شدن اینکه رسانه‌ای مثل سینما می‌تواند بازتاب دهنده تصویر یک جامعه به مخاطبین باشد و این تصویر بر مخاطبین تأثیر خواهد داشت و بازنمایی صحیح تصویر جوانان ایرانی در فیلمی مثل جدایی نادر از سیمین تا چه حد می‌تواند بر مخاطبین جهانی این فیلم تأثیز داشته باشد نظریاتی همچون نظریه کاشت، نظریه برجسته سازی و نظریه بازتاب را مدنظر داشته ایم و برای مشخص شدن اینکه این تصویر تا چه حد بر واقعیت منطبق است این فیلم را از زاویه اثربخشی ارتباطات میان فردی بررسی نموده ایم

نظریه کاشت:

از بین نظریاتی که به آثار درازمدت رسانه‌ها پرداخته‌اند، نظریه کاشت دارای تقدم می‌باشد. این نظریه عبارتست از اینکه تلویزیون و سینما در میان رسانه‌های مدرن چنان جایگاه محوری در زندگی روزمره ما پیدا کرده است که منجر به غلبه آن بر "محیط نمادین" شده و پیام‌هایش در مورد واقعیت، جای تجربه شخصی و سایر وسائل شناخت جهان را گرفته است (مک کوایل، ۱۳۸۵: ۱۵۲).

این نظریه بیانگر این موضوع است که قرار گرفتن در معرض رسانه‌ها، تا چه حد می‌تواند به باورها و تلقی عموم از واقعیت خارجی، شکل دهد. این نظریه در این تحقیق ما را از آن جهت یاری می‌کند که یک فیلم مانند جدایی نادر از سیمین می‌تواند بر مخاطب تأثیر بگذارد و پیامهایش از جامعه ایران می‌تواند در شناخت مخاطب جهانی از جوانان ایرانی موثر باشد.

⁴. Debra Young

نظریه برجسته سازی

برجسته سازی بیانگر یکی از تأثیرات قدرتمند رسانه‌ها است. توانایی رسانه‌ها در اینکه به ما بگویند، که چه مواردی مهم و قابل توجه هستند.

در راستای بررسی کارکرد برجسته سازی رسانه‌ها، آنها تلاش کردند، تا به رابطه میان آنچه که رای دهنده‌ها در یک اجتماع به عنوان موضوع مهم مطرح می‌کردند و محتوای واقعی پیامهای رسانه‌ای مورد استفاده در رقابت انتخاباتی، دست یابند. "مک کامبز"^۵ و "شاو"^۶ به این نتیجه رسیدند، که «رسانه‌های جمعی تأثیر قابل توجهی بر آنچه که رای دهنده‌گان به عنوان موضوعات مهم و اساسی رقابت انتخاباتی می‌دانند، برجای می‌گذارند» (مهرداد، ۱۳۷۹: ۱۲۴). فرضیه محوری: برجسته سازی عبارت است از ساخت آگاهی عمومی و مرتبط با موضوعاتی، که در رسانه‌های خبری در مورد آنها صحبت نمی‌شود. (موضوعاتی که با سکوت رسانه‌های خبری رو برو می‌شود)

دو فرضیه بنیانی این نظریه که مبنای بسیاری از تحقیقات برجسته سازی است، عبارتند از:

۱. مطبوعات و رسانه‌ها واقعیت را بازتاب نمی‌دهند. آنها واقعیت را از صافی‌های خود عبور می‌دهند و به آن (واقعیت) شکل می‌دهند.
۲. تمرکز رسانه‌ها بر روی عده قلیلی از موضوعات و سوژه‌ها، باعث می‌شود، تا عموم مردم (و به عبارتی بهتر افکار عمومی) این موضوعات را بسیار مهمتر از سایر موضوعات تلقی کنند.

این نظریه به وضوح بیان می‌دارد که یک فیلم می‌تواند ابزار یک رسانه برای شکل دادن واقعیت باشد و یا موضوع فیلم می‌تواند در بین مخاطبین از اهمیت ویژه برخوردار گردد و مسلماً همانگونه که در بیان مساله عنوان شد سینماگران بین‌المللی ایرانی مثل اصغرفرهادی، می‌توانند تصویر روشنی از جامعه ایران به جهانیان عرضه نمایند. که این تصویر بایستی انعکاسی حقیقی از واقعیت‌های درون جامعه ما باشد. از سوی دیگر با توجه به اینکه جامعه ایران یک جامعه جوان است و اکثر جمعیت آن را جوانان تشکیل می‌دهند، فیلم‌های اصغر فرهادی به عنوان یک تصویر از درون جامعه ایران، بازتابی از سطح آگاهی، بینش و فرهنگ

⁵. Maxwell Mccombs

⁶. Donald L. Shaw

جوانان این مرز و بوم است و انطباق این تصویر با واقعیت درون جامعه ایران اهمیتی بیش از پیش پیدا می کند.

نظریه بازتاب

بر طبق نظریه بازتاب، رسانه‌ها آینه تمام نمای جامعه هستند و ارزش‌ها و معانی جامعه را انعکاس می‌دهند. از این منظر رسانه‌ها در حقیقت همچون آینه‌ای منعکس کننده واقعیت هستند. آنها به عنوان سازوکارهای کنترل اجتماعی عمل کرده و میراث جامعه را منتقل می‌کنند تا انسجام و یکپارچگی آن را حفظ کنند و ارزش‌های مسلط را از نسلی به نسل دیگر منتقل سازند. بر این اساس به گفته آرتور آسابرگر⁷ «این رسانه‌ها هستند که از جامعه تاثیر می‌پذیرند و انجه رسانه در حوزه هویتی بازنمایی می‌کند، واقعیت زندگی جوانان و هویت ایشان و بازتابی آن است که در ساختارهای واقعی اجتماعی و در حوزه کنش متقابل میان افراد ساخته شده است» (آسابرگر، ۱۳۸۷: ۲۷۲). این نظریه دلیل محکمتری است که فیلم جدایی نادر از سیمین به عنوان یک ابزار در دست رسانه‌ای تحت عنوان سینمای ایران آینه تمام نمای جامعه ایران است و ارزشهای فرهنگی و روابط بین فردی افراد این جامعه در آینه این فیلم نمود پیدا می‌کند.

اثر بخشی در ارتباطات میان فردی

ارتباطات میان فردی همچون اشکال دیگر رفتار انسان‌ها، می‌تواند در دو حد غایی بسیار اثر بخش و بسیار غیر اثر بخش مطرح شود. به احتمال بسیار فراوان هیچ رفتار متقابل انسانی نمی‌تواند کاملاً موفقیت آمیز و یا کاملاً شکست و ناکامی باشد. می‌تواند بهتر شود و در مقابل نیز احتمال بدتر شدن آن نیز وجود دارد. به عبارت دیگر مفهوم نسبیت در رفتارهای انسانی و بالمال در ارتباطات میان اشخاص کاملاً حکم فرماست.

ویژگی‌های اثربخشی: این ویژگی‌ها به پنج ویژگی عمدۀ قابل تفکیک‌اند. باید توجه داشته باشیم هرچند این پنج ویژگی در وهله اول کیفیتی به نظر می‌رسند اما باید گفت علاوه بر این ویژگی‌های کیفی که باعث افزایش اثربخشی ارتباطات می‌شوند، می‌باید میزان کمیت آنها نیز ملاحظه نظر باشند. همواره وجود این پنج ویژگی ممکن است به اثربخشی کنش ارتباطی نیانجامد و نیز نبود آنها ممکن است به غیر اثربخش بودن کنش ارتباطی ختم نشود، اما شکی

⁷. Arthur Asa Berger

در آن نیست که به طور معنی داری بر اثربخشی تاثیر دارند. این پنج ویژگی عبارتند از: گشودگی، همدلی، حمایتگری، مثبت گرایی و تساوی (فرهنگی، ۱۳۸۹: ۴۵).

برای نشان دادن تصویر صحیح از یک جامعه مسلمًا بایستی تصویری منطبق با واقعیت از ارتباطات افراد یک جامعه نشان داد و ارتباطات افراد یک جامعه در قالب ارتباطات میان فردی ایشان شکل می‌گیرد و ارتباطات میان فردی جوانان در فیلم جدایی نادر از سیمین مسلمًا تصویری خواهد بود که در ذهن مخاطبین این فیلم از جامعه جوان ایران شکل خواهد گرفت و این مهم، لزوم بررسی ارتباطات میان فردی را در پی خواهد داشت که در این تحقیق از نظر دور نماند.

روش تحقیق:

برای بررسی محتواهای آشکار پیام‌های موجود در یک متن می‌توان از روش تحلیل محتوا استفاده کرد. در این روش محتواهای آشکار و پیام‌ها به طور نظامدار و کمی توصیف می‌شود. از این رو این روش را می‌توان روش تبدیل داده‌های کیفی به داده‌های کمی قلمداد کرد. تحلیل محتوا روشی مناسب برای پاسخ دادن به سؤال‌هایی درباره محتواهای یک پیام است. به‌طور مشخص محقق با تحلیل پیام‌ها می‌تواند به موارد زیر پاسخ دهد:

۱. ویژگی‌های شخصیت‌های نامبرده در متن (پیام)
۲. پیشینه پیام
۳. اثرهای پیام بر مخاطبان

ارل بی^۸ در این مورد می‌گوید: «تحلیل محتوا شاخصی است که به وسیله آن می‌توان فرایندهایی را که به تولید پیام منجر شده و فرایندهایی را که پس از مصرف پیام اتفاق می‌افتد ارزیابی کرد» (بی، ۱۳۸۷: ۲۱۱).

این روش اهداف روشی به دست می‌دهد، برلسون^۹ در یک تقسیم بندهی مشخص، پنج هدف عمده را برای تحلیل محتوا مشخص کرد که عبارتند از: ۱. توصیف ویژگی‌های اصلی محتواهای پیام، ۲. توصیف ویژگی‌های شکلی محتواهای پیام، ۳. استنباط مفاهیم مورد نظر تهیه کنندگان محتوا، ۴. استنباط برداشت مخاطبان پیام از محتواهای آن، ۵. پیش‌بینی اثرات محتوا بر

⁸. Earl Babbie

⁹. Brant Burleson

مخاطبان (مک نامارا^{۱۰}، ۲۰۰۳ : ۵).

روش تحلیل محتوا همچنین کاربردهای متعدد و جامعی دارد. هولستی^{۱۱} در کتاب «تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و انسانی»، کاربردهای تحلیل محتوا را به تفصیل بیان کرده است. به طور کلی، به نظر وی کاربردهای تحلیل محتوا در دو دسته کلی جای می‌گیرد: ۱. بررسی ویژگیهای محتوا ۲. نتیجه گیری درباره علل و آثار ارتباط (هولستی، ۱۳۸۰ : ۷۲).

دکتر معتمدزاده نیز در کتاب تجزیه و تحلیل محتوای مطبوعات، در تقسیم بندی مبسوط و دقیقی، کاربردهای تحلیل محتوا را در دو دسته کلی جای می‌دهد: الف. کاربرد در رشته‌های مختلف علوم اجتماعی که شامل علوم سیاسی، روانشناسی، نقد ادبی و جامعه‌شناسی است ب. کاربرد تحلیل محتوا در ارتباطات جمعی. از این نظر کاربردهای تحلیل محتوا به پنج دسته تقسیم می‌شود: ۱. محتوای پیام و خصوصیات آن شامل خوانایی محتوا و ساخت محتوا ۲. اندیشه و خط مشی پیام دهنده ۳. تحقیق در جهت پیام گیرنده ۴. تحقیق در فرهنگ توده که این امر به معنای شناخت محیط تازه‌ای است که وسائل ارتباط جمعی در پیرامون ما پدید می‌آورند ۵. تحقیق در جهت وسائل ارتباطی. منظور تحقیقاتی است که نقش‌های این وسائل زا در جامعه جستجو می‌کنند (معتمدزاده، ۱۳۵۶ : ۴۴).

روش تحلیل محتوا به عنوان یک روش علمی، هر سال در بین محققان فراگیرتر می‌شود. به عنوان نمونه طبق گزارش نشریه «ژورنالیسم اند می کامپونیکشن کوارتلی» به قلم رایف^{۱۲} و فرایتگ^{۱۳}، تعداد مقالات چاپ شده که به عنوان نتایج تحلیل محتوا در این نشریه منتشر از ۶۷۳ درصد در سال ۱۹۷۱ به ۳۴/۸ درصد در سال ۱۹۹۵ افزایش یافته است (رایف و فرایتگ، ۱۹۹۷ : ۸۷۵).

تحلیل محتوا به صورت یک تکنیک مستقل هم اکنون در بسیاری از دانشگاه‌های کشور استفاده می‌شود. و بسیاری از متون، اعم از روزنامه، کتاب، سایت‌های اینترنتی، برنامه‌های تلویزیونی و فیلم‌های سینمایی، با استفاده از تکنیک‌های تحلیل محتوای کمی و کیفی، تحلیل می‌شوند. ما نیز برآنیم با استفاده از این روش پیامهای انتقال یافته از فیلم جدایی نادر از

¹⁰. Jim McNamara

¹¹. Ole Holsti

¹². Daniel Riffe

¹³. Alan Freitag

سیمین به مخاطبان را بررسی نماییم.

برآورده حجم نمونه و روش نمونه گیری:

در این تحقیق با روش تمام شماری، تمام صحنه‌های فیلم «جدایی نادر از سیمین» شامل هشتاد صحنه ($N=80$) به دقت بررسی و تجزیه و تحلیل می‌شوند و به همین دلیل حجم نمونه با جامعه آماری یکی است.

روش گردآوری اطلاعات:

با تعیین عنوان و پس از تحقیق اهداف و گردآوری داده‌ها، با به کارگیری روش اسنادی ابتدا با توجه به متغیرهای مشخص شده تحقیق، دستورالعمل کدگذاری تهیه شده و سپس با استفاده از دستورالعمل کدگذاری، اطلاعات فیلم در کد برگه‌ها ثبت شده و این اطلاعات خام در محیط نرم افزار «SPSS» پانچ گردیده و مورد پردازش قرار می‌گیرد بعد از آن توصیف و تحلیل داده‌ها صورت خواهد گرفت.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات:

در حوزه روش تحلیل محتوا، دو فن مورد استفاده است:

(الف) آمار توصیفی: در این تحقیق به ارائه جداول توزیع فراوانی و محاسبه درصدها، منتهی خواهد شد.

(ب) آمار استنباطی: در این تحقیق با توجه به این که سطوح اندازه گیری اسمی و ترتیبی می‌باشد و همه روابط یا از نوع اسمی-اسمی یا از نوع اسمی-ترتیبی می‌باشد از آزمون‌های کای اسکوئر (χ^2) و سامرز d استفاده خواهیم کرد.

پایایی و روایی:

برای آزمون قابلیت اعتماد از آزمون اسکات استفاده کردیم که این آزمون ارزش‌های طبقات را هم درنظر می‌گیرد و توافق‌های شانسی را در محاسبه ضریب پایایی اصلاح می‌کند.

$$P_i = \frac{\% OA - \% EA}{1 - \% EA}$$

توافق مشاهده شده $OA =$
توافق مورد انتظار $EA =$

$$Pi = \frac{\%90 - \%50}{1 - \%50} = 0.80$$

به هر حال تحقیقات اساسی و مهم در تحلیل محتوا که ضریب پایایی آنها از ۷۰٪ کمتر باشد، برای تفسیر دستاوردهای خود و تکرار تحقیق با مشکل روبرو خواهند شد. در کار ماهم نتیجه (۸۰٪) می‌باشد که بیش از ۷۰٪ و مورد قبول است.

اعتبار مورد استفاده ما اعتبار صوری می‌باشد که البته نگارنده سنجه‌ها را بطور کل بدیهی نمیداند و با استفاده از نظرات کارشناسان و متخصصان از مورد تایید بودنشان مطمئن گردیده است.

نتایج تحقیق

میزان ارتباط موثر در روابط میان فردی نشان داده شده در این فیلم، طبق تحلیل زیر مشخص گردید:

مطابق دو جدول ذیل کلیه ۸۰ صحنه فیلم جدایی نادر از سیمین، از لحاظ ارتباطات موثر بررسی شده اند که در ۵۲ صحنه شاهد ارتباطات با تأثیر کم، در ۲۵ صحنه ارتباطات با تأثیر متوسط و ۳ صحنه با ارتباطات با اثر بخشنی بالا مشاهده می‌شود.

ارتباط موثر

معتبر	تعداد	۸۰
خطا		.
مد		۱,۰۰

ارتباط موثر

درصد تجمعی	معتبر درصد	درصد	فراوانی	معتبر
65.0	65.0	65.0	52	کم
96.3	31.3	31.3	25	متوسط
100.0	3.8	3.8	3	زیاد

ارتباط موثر

درصد تجمعی	معتبر درصد	فراآنی	معتبر	کم
65.0	65.0	52	کم	
31.3	31.3	25	متوسط	
3.8	3.8	3	زیاد	
100.0	100.0	80	کل	

ارتباط موثر

در نمودار فوق میزان فراوانی سطوح مختلف ارتباطات موثر در صحنه های فیلم جدایی

نادر از سیمین مشاهده می شود

شاخص‌های تعریف شده برای شرایط فرهنگی مطابق تحلیل ذیل پذیرفته شدند:

جدول متغیرهای وارد شده و رد شده

رد	متغیرهای پذیرفته شده	متغیرهای پذیرفته نشده	روش
1	جدول تقاطعی استفاده از وسائل ارتباطی، گرایش مذهبی، احترام	.	ایتر

متغیرهای وارد شده احترام، گرایشات مذهبی و استفاده از وسائل ارتباطی می‌باشد و همه مورد پذیرش می‌باشد. روش رگرسیون مورد استفاده ایتر می‌باشد.

آنالیز واریانس مربوط به تحلیل رگرسیون

رد	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات آزادی	آماره فیشر	معنی داری.
1	35.534 شاهدها باقیماندها کل	3 76 79	11.845 1.024	11.563	.000 ^a

ضرایب تحلیل رگرسیون

خلاصه مدل

مدل	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.509		.313	.286

مقدار R^2 برابر با ۰/۵۰۹ است. این بدان معنی است که متغیرهای وارد شده به تنها ۰/۵۱ درصد از کل تغییرات را تبیین می‌کند و مابقی سهم سایر متغیرهای است.

مدل	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		عنوان
	B	خطا استاندارد	بتا	T	
1	عدد ثابت	.643	.151	4.255	.000
	احترام	1.140	.256	4.443	.000
	گرایش مذهبی	.497	.268	1.859	.040
	استفاده از وسایل ارتباطی	.587	.285	2.061	.043

همانطور که در جدول بالا می‌بینیم استفاده از وسایل ارتباطی، احترام و گرایشات مذهبی تاثیر مستقیمی را بر شرایط فرهنگی دارند.

سپس رابطه کلیه شاخص‌های در نظر گرفته شده به صورت جداگانه با یکدیگر بررسی شد:

گرایشات مذهبی	استفاده از وسایل ارتباطی	احترام	شرایط فرهنگی
			ارتباط موثر

گرایشات مذهبی با گشودگی	استفاده از وسایل ارتباطی با گشودگی	احترام با گشودگی	گشودگی
گرایشات مذهبی با تساوی	استفاده از وسایل ارتباطی با تساوی	احترام با تساوی	تساوی
گرایشات مذهبی با حمایتگری	استفاده از وسایل ارتباطی با حمایتگری	احترام با حمایتگری	حمایتگری
گرایشات مذهبی با همدلی	استفاده از وسایل ارتباطی با همدلی	احترام با همدلی	همدلی
گرایشات مذهبی با مثبت گرایی	استفاده از وسایل ارتباطی با مثبت گرایی	احترام با مثبت گرایی	مثبت گرایی

پس از بررسی و تحلیل همه یافته‌های تحقیق در مورد فیلم جدایی نادر از سیمین ساخته اصغر فرهادی به نتایج ذیل دست یافتیم:

نام فیلم	فرضیات
جدایی نادر از سیمین	
تأیید نمی‌شود	۱- احتمالاً ارتباطات میان فردی جوانان که در این فیلم نمایش داده می‌شود، از نوع ارتباطات موثر سطح متوسط است.
تأیید نمی‌شود	۲- احتمالاً سطح فرهنگی جوانان در این فیلم، در سطح متوسط نمایش داده می‌شود.
تأیید نمی‌شود	۳- احتمالاً میان سطح فرهنگی جوانان با ارتباطات موثر ایشان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأیید نمی‌شود	۴- احتمالاً بین میزان استفاده جوانان از وسایل ارتباطی و ارتباطات موثر جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد؟
تأیید	۵- احتمالاً بین میزان استفاده جوانان از وسایل ارتباطی و گشودگی جوانان

می شود	در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأیید نمی شود	۶- احتمالاً بین میزان استفاده جوانان از وسایل ارتباطی و همدلی جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد
تأیید نمی شود	۷- احتمالاً بین میزان استفاده جوانان از وسایل ارتباطی و حمایتگری جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأیید نمی شود	۸- احتمالاً بین میزان استفاده جوانان از وسایل ارتباطی و مثبت گرایی جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأیید نمی شود	۹- احتمالاً بین میزان استفاده جوانان از وسایل ارتباطی و تساوی جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأیید می شود	۱۰- احتمالاً بین میزان گرایشات مذهبی جوانان و ارتباطات موثر جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأیید نمی شود	۱۱- احتمالاً بین میزان گرایشات مذهبی جوانان و گشودگی جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأیید نمی شود	۱۲- احتمالاً بین میزان گرایشات مذهبی جوانان و همدلی جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأیید نمی شود	۱۳- احتمالاً بین میزان گرایشات مذهبی جوانان و حمایتگری جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأیید نمی شود	۱۴- احتمالاً بین میزان گرایشات مذهبی جوانان و مثبت گرایی جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأیید می شود	۱۵- احتمالاً بین میزان گرایشات مذهبی جوانان و تساوی جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأیید می شود	۱۶- احتمالاً بین میزان رعایت ادب و احترام جوانان و ارتباطات موثر جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأیید می شود	۱۷- احتمالاً بین میزان رعایت ادب و احترام جوانان و گشودگی جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأیید	۱۸- احتمالاً بین میزان رعایت ادب و احترام جوانان و همدلی جوانان در

نمی شود	این فیلم رابطه وجود دارد.
تأثیر دارد نمی شود	- احتمالاً بین میزان رعایت ادب و احترام جوانان و حمایتگری جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأثیر دارد نمی شود	- احتمالاً بین میزان رعایت ادب و احترام جوانان و مثبت گرایی جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.
تأثیر دارد نمی شود	- احتمالاً بین میزان رعایت ادب و احترام جوانان و تساوی جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد.

بررسی یافته‌ها در مورد فرضیه‌های تحقیق

فرضیه شماره ۱:

احتمالاً میان سطح فرهنگی جوانان با ارتباطات موثر ایشان این فیلم رابطه وجود دارد. این فرضیه نیز در این فیلم مورد تایید است و همانگونه که مطابق نظریه ارتباطات موثر انتظار می‌رفت، محیط بر اثر بخشی ارتباطات تأثیر دارد و این تأثیر محیط در فیلم مشهود است. هرچند که در این تحقیق فقط به جنبه فرهنگی محیط اجتماعی حاکم بر ارتباطات میان فردی جوانان ایرانی پرداخته شد اما تأثیر همین جزء نیز به وضوح رویت شد.

فرضیه شماره ۲:

این فرضیه بیانگر این مطلب است که احتمالاً ارتباطات میان فردی جوانان که در فیلم جدایی نادر از سیمین نمایش داده می‌شود، از نوع ارتباطات موثر سطح متوسط است. اما این فرضیه در مورد این فیلم تایید نمی‌شود زیرا درصد ارتباطات موثر ضعیف به نسبت ارتباطات موثر متوسط و بالا، فراوانی بیشتری دارد و این نشانگر نمایش ارتباطات موثر سطح ضعیفی در این فیلم هستیم. اما این یک واقعیت در جامعه ماست و طبق تحقیقاتی که در زمینه ارتباطات موثر در دانشگاه‌ها انجام شده است و در پیشینه تحقیق به آنها اشاره شد در جامعه ما با ارتباطات موثر ضعیفی رو به رو هستیم که این تحقیق، سند دیگری است که نشان می‌دهد که تصویر ارتباطات موثر جوانان ایرانی در سینمای جشنواره‌ای ما نیز در سطح ضعیف به نمایش

در می آید.

فرضیه شماره ۳:

فرضیه شماره ۳ به ما می گوید که احتمالاً سطح فرهنگی جوانان در این فیلم، در سطح متوسط نمایش داده می شود. که این فرضیه تأیید می شود. این نشانگر عدم سیاه نمایی یا سفیدنمایی در سینمای اصغر فرهادی است. البته نباید از نظر دور داشت که این سطح فرهنگی به علت محدودیت هایی که ذکر شد فقط با سه شاخص، احترام، گرایش مذهبی و استفاده از وسائل ارتباطی، سنجیده شده است و حتی این محدودیت شاخص ها نیز یک تصویر تقریباً درست از فضای فرهنگی به تصویر کشیده شده در این فیلم ها به دست می دهد.

همچنین مطابق سایر نتایج به دست آمده این تحقیق متوجه می شویم که بین میزان استفاده جوانان از وسائل ارتباطی و ارتباطات موثر جوانان در این فیلم رابطه وجود ندارد و آمار کم صحنه های استفاده جوانان از وسائل ارتباطی، نشانگر این است که فیلمساز در فیلم جدایی نادر از سیمین به نقش وسائل ارتباطی و میزان استفاده آن در بین جوانان توجه کافی نداشته است. علاوه بر این پی می بریم که بین میزان گرایشات مذهبی جوانان و ارتباطات موثر جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد. که تأیید شدن این موضوع در فیلم جدایی نادر از سیمین به نوعی بیانگر پرداختن فیلمساز به مقوله مذهب و این جنبه مهم از زندگی جوانان ایرانی است که بر ارتباطات میان فردی آنان اثر دارد. مقوله ای که نمی توان آن را از زندگی جوانان ایرانی که اهل یک کشور شیعه مذهب هستند جدا کرد. این مساله نشانگر حرکت فیلمساز به سوی یک سینمای واقع گرا است.

این نتایج بیانگر این موضوع است که بین میزان رعایت ادب و احترام جوانان و ارتباطات موثر جوانان در این فیلم رابطه وجود دارد. بی شک احترام به عنوان یکی از جنبه های فرهنگی زندگی اجتماعی افراد یک جامعه، تاثیر بی بدیلی بر ارتباطات موثر افراد دارد. همانگونه که استاد فرهنگی در کتاب ارتباطات انسانی قید نموده اند، احترام یکی از جنبه های مثبت گرایی در ارتباطات میان فردی است. این موضوع نشان می دهد که اصغر فرهادی در این فیلم این مقوله را به درستی نشان داده است.

پیشنهادات

همانگونه که از نتایج داده های به دست آمده از تحلیل محتوای کمی این فیلم بر می آید،

فیلمساز سعی کرده است که تصاویری واقعی از ارتباطات میان فردی در این فیلم به دست دهد و محیط فرهنگی حاکم بر این ارتباطات نیز بر محیط فرهنگی واقعی جامعه تقریباً مطابقت دارد. و همانگونه که انتظار می‌رود، ترکیب این سینمای واقع گرا با مهارت‌های فردی فیلمسازی همچون فرهادی، تحسین کارشناسان سینمایی خارجی را بر می‌انگیزد که مصادق آن را در جوایز متعدد این فیلم می‌توان یافت. رسالت سینما به عنوان یک رسانه، رساندن پیام کامل و بدون نقص به مخاطب است. که سینمای فرهادی تا حدود زیادی به این رسالت عمل کرده است. و پیامی که از دل جامعه ایرانی استخراج می‌شود را با کمترین کم و کاستی به مخاطب عرضه کرده است.

اما این پیام تا چه حد بر مخاطب خارجی تأثیر دارد را بایستی طی یک سری تحقیقات میدانی وسیع از مخاطبان این فیلم‌ها در خارج از کشور به دست آورد. که اینگونه تحقیقات می‌تواند مکمل تحلیل محتواهای فیلم‌های جشنواره‌ای ایران باشد.

به طور کلی می‌توان پیشنهاد داد که فیلمسازانی همچون فرهادی می‌توانند الگوی مناسبی برای سایر فیلمسازان ایرانی باشند. فرهادی از آن دسته فیلم سازانی است که ساختار ارتباطات میان فردی در جامعه ایرانی را تقریباً درک نموده است و این درک ارتباطی به او در ساختن فیلم‌های منطبق بر واقع کمک شایانی می‌نماید.

اما نکته منفی که در سینمای فرهادی به عنوان نمونه‌ای از سینمای جشنواره‌ای ما به چشم می‌خورد، توجه کمتر به مقولات شاخص فرهنگ ایرانی در این سینما است مقولاتی نظری تحصیلات، سینما، مطالعه و سایر فعالیت‌های فرهنگی، کمتر در سینمای وی به چشم می‌خورد که شاید این نمایش محدود فعالیت‌های فرهنگی در سینمای فرهادی معلول کم بودن فعالیت فرهنگی در سطح جامعه باشد اما به تصویر کشیده نشدن این فعالیت‌های فرهنگی هر چند اندک نیز، دامن زدن به خدشه وارد شده بر چهره فرهنگی جامعه ایرانی در سطح بین‌المللی است. که جا دارد این فعالیت‌های فرهنگی ناچیز در رسانه پر مخاطبی (حداقل در سطح جهان) همچون سینما به تصویر کشیده شود.

سینما یک رسانه است و مسلماً دست اندکاران این رسانه از علوم ارتباطات بسیار نخواهند بود و مشاوره کارشناسان ارتباطات و رسانه به فیلمسازان و کلیه افراد مرتبط با صنعت سینما، می‌تواند به پویاتر شدن صنعت سینمای ما چه در داخل و چه در سطح بین‌المللی

کمک قابل توجهی نماید.

منابع

۱. آسابرگر، آرتور. (۱۳۸۷). *روش تحلیل رسانه‌ها*. (پرویز اجلالی، مترجم). چاپ اول. تهران: انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه.
۲. آوینی، مرتضی. (۱۳۸۵). *آینه جادو*. چاپ سوم. تهران: انتشارات روایت فتح.
۳. بی، ارل. (۱۳۸۶). *روشهای تحقیق در علوم اجتماعی*. (رضا فاضل، مترجم). چاپ دوم. تهران: انتشارات سمت.
۴. فرهنگی، علی‌اکبر. (۱۳۸۹). *ارتباطات انسانی*. چاپ اول. تهران: انتشارات رسا.
۵. معتمدنشاد، کاظم. (۱۳۵۶). *روش تحقیق در محتوای مطبوعات*. چاپ اول. تهران: انتشارات دانشکده علوم ارتباطی و اجتماعی.
۶. مهرداد، هرمز. (۱۳۷۹). *نظریات و مفاهیم ارتباط جمعی*. چاپ اول. تهران: انتشارات فارابی.
۷. هولستی، ال. (۱۳۸۰). *تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و انسانی*. (نادر سالارزاده، مترجم). چاپ دوم. تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.

۸ هیوارد، سوزان. (۱۳۸۸). **مفاهیم کلیدی در مطالعات سینمایی**. (فتح محمدی، مترجم). چاپ اول. تهران: نشر هزاره سوم.

- McNamara, Jim. (2005). **Media content Analysis**. Asia Pacific Public Relation Journal. No: 6. Melbourne.
- Riffe, Daniel. and Freitag, Alan. (1997). **A Content Analysis of Content Analyses: Twenty-Five Years of Journalism Quarterly**. Journalism and Mass Communication Quarterly. No: 74. London
- Young, Debra. (2011). **Iranian Separation**. Holly wood Reporters. No: 874. Los Angles.

The representation of iranian youth in "A Separation" Gholamreza Azari^{۱۴}

^{۱۵}Kazem Safa

Abstract

Iranian cinema is one of the most important mediums in which, the image of Iranian society is being presented to the world. In this article,

---

¹⁴ Assistant Professor, Social Communication Sciences, Islamic Azad University, Central Tehran / azari_gh2002@yahoo.com

¹⁵ M.A in Social Communication Sciences, Islamic Azad University, Central Tehran / kazem.safa@gmail.com

from Interpersonal communication aspect, we have analyzed “A Separation”, to measure the representation of cultural level of Iranian youth. In this research we have discussed the significance of relationship between the “cultural level of youth” and “effectiveness of interpersonal communication”. Our main objective is to understand the level of reality in the represented image of Iranian youth. In this research, with the use of qualitative content analysis method we showed interpersonal communications among Iranian youth is not High and with use three indexes include respect, using the media and religious orientation we showed that Iranian youth culture condition is in medium level but It was the most important result of this research was the significant relationship between Iranian youth culture conditions and the level of their interpersonal communication. We finally showed that “A Separation” is a realistic film.

Keywords: Representation, youth, Content Analysis, Effectiveness of Interpersonal communications, Cinema